

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Szef Centralnego
Biura Antykorupcyjnego
M-II-1861/2017

Druk nr 1460
Warszawa, 31 marca 2017 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

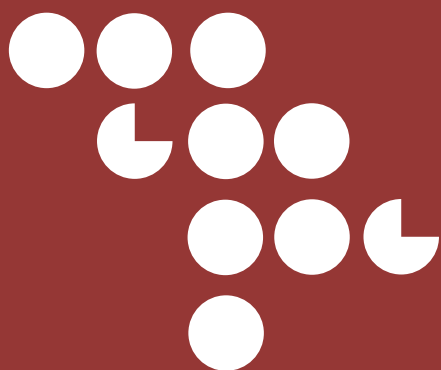
Szanowny Panie Marszałku

Realizując obowiązek wynikający z art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1310 t.j.) w załączeniu przesyłam

**- Informację o wynikach działalności
Centralnego Biura Antykorupcyjnego w
2016 r.**

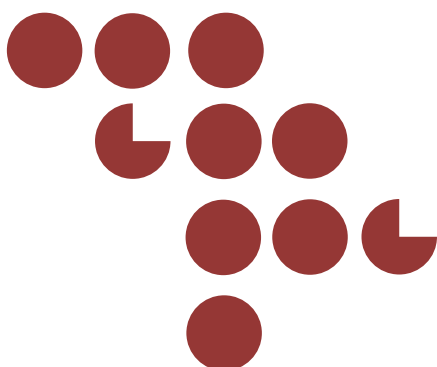
Z poważaniem

(-) Ernest Bejda

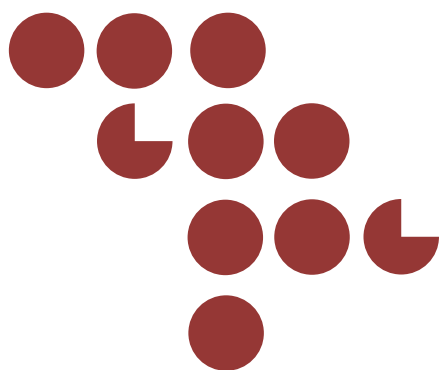
INFORMACJA
o wynikach działalności
Centralnego Biura Antykorupcyjnego
w 2016 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA I PROCESOWA.....	6
Sprawy operacyjne.....	7
Postępowania przygotowawcze.....	7
Przykłady prowadzonych postępowań przygotowawczych	9
DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	12
Analizy przedkontrolne.....	13
Kontrole.....	15
Przykłady prowadzonych analiz przedkontrolnych i kontroli.....	17
DZIAŁALNOŚĆ ANALITYCZNO-INFORMACYJNA.....	23
DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNO-PREWENCYJNA.....	25
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	28
SPRAWY ORGANIZACYJNE.....	31
Wykonanie budżetu.....	32
Struktura organizacyjna	32
Liczba funkcjonariuszy i pracowników cywilnych.....	32
Szkolenia i doskonalenie zawodowe.....	33
Sytuacja logistyczna służby	33

WPROWADZENIE

Zasadniczym celem działania Centralnego Biura Antykorupcyjnego jest walka z nadużywaniem władzy oraz wykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji do osiągnięcia korzyści osobistych i majątkowych, a także ujawnianie nieprawidłowości w funkcjonowaniu instytucji publicznych oraz podmiotów gospodarujących środkami publicznymi lub korzystających ze wsparcia finansowego państwa.

W 2016 r. działania Biura ukierunkowano na projekty kluczowe dla interesu ekonomicznego państwa, m.in. w obszarze informatyzacji administracji publicznej, dystrybucji funduszy pomocowych i rozporządzania mieniem Skarbu Państwa.

W wyniku działań operacyjno-śledczych ujawniono szkody w mieniu Skarbu Państwa w wysokości ponad 243 mln zł, z kolei w trakcie czynności kontrolnych oraz analityczno-informacyjnych funkcjonariusze ujawnili szkody lub narażenie na powstanie takiej szkody w wysokości co najmniej 340 mln zł. Wartość ujawnionych korzyści majątkowych to co najmniej 25 mln zł.

Bieżąca współpraca CBA z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych pozwoliła na oszczędności w budżecie ZUS przeznaczonym na informatyzację w wysokości co najmniej 300 mln zł. W przypadku Narodowego Funduszu Zdrowia oszczędności wyniosły 120 mln zł. Ponadto, w efekcie działań funkcjonariuszy Biura, rozpoczęto proces uniezależniania NFZ od dotychczasowych dostawców usług IT.

W minionym roku istotna była również aktywność związana z reprivatyzacją nieruchomości warszawskich. CBA prowadziło szereg analiz i kontroli prawidłowości przebiegu procedur prowadzonych przez Biuro Gospodarki Nieruchomościami Urzędu m.st. Warszawy. Ujawniono, że m.st. Warszawa, jako spadkobierca ustawy¹, nie uczestniczyło w postępowaniach sądowych dotyczących tzw. spadków nieobjętych po dawnych właścicielach, przez co SP nie nabył praw i roszczeń do co najmniej kilku nieruchomości. Uwagę skoncentrowano także na weryfikacji postanowień międzynarodowych umów odszkodowawczych, w tym ustalaniu ich treści i wykładni oraz skutków dla postępowań dekretowych. Zidentyfikowano przypadki zwrotu przez BGN Urzędu m.st. Warszawy nieruchomości, pomimo uzyskania przez przedwojennych właścicieli odszkodowań. Funkcjonariusze prowadzą w sprawie szereg czynności procesowych – zarówno śledztw, jak i czynności sprawdzających.

Funkcjonariusze Biura prowadzili również śledztwo dotyczące niegospodarności wielkich rozmiarów, jakich dopuścił się zarząd Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie (SK Bank). Przedstawiciele banku udzielali kredytów inwestycyjnych i obrotowych podmiotom gospodarczym działającym w branży deweloperskiej, bez ustanawiania realnego zabezpieczenia ich spłaty. W efekcie, szkodę banku oszacowano na kwotę ok. 2 mld zł. Jak dotąd 23 podejrzanym przedstawiono 121 zarzutów.

W 2016 r. zakończono analizę systemową oświadczeń o stanie majątkowym złożonych w latach 2009-2012 przez osoby pełniące funkcje publiczne, będące klientami spółki Amber Gold. Stwierdzono m.in., że spośród blisko 600 osób, które dokonały najwyższych wpłat w Amber Gold, aż co szósta pozostawała bezrobotną. Dokonane ustalenia stanowiły podstawę do wszczęcia kontroli. Informację zbiorczą o stwierdzonych nieprawidłowościach przekazano do prokuratury prowadzącej śledztwo w tej sprawie.

Od czerwca 2016 r. Biuro prowadzi kontrolę koordynowaną we wszystkich urzędach marszałkowskich. Dotyczy ona wsparcia finansowego udzielanego w ramach wybranych programów operacyjnych na lata 2007-2013 w szczególności tych, w których udzielającym wsparcia i beneficjentem jest województwo (urząd marszałkowski). Badaniem objęto projekty o łącznej wartości ponad 4 mld zł.

W związku z poleceniem Ministra – Koordynatora Służb Specjalnych, analizie poddano umowy na usługi doradcze, prawne, ubezpieczeniowe i w zakresie bezpieczeństwa zawierane przez wybrane spółki

¹ lub reprezentujący spadkobiercę ustawowego – Skarb Państwa

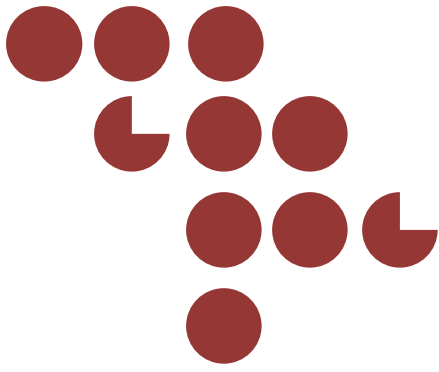
Skarbu Państwa w latach 2015-2016. Działania prowadzone są w ramach kontroli koordynowanej, a przedstawienie pełnych ustaleń i wyników możliwe będzie dopiero po ich zakończeniu.

Funkcjonariusze Biura realizowali także przedsięwzięcia o charakterze edukacyjno-prewencyjnym, m.in. w okresie sprawozdawczym przeprowadzili łącznie 91 szkoleń w 64 instytucjach, w trakcie których przeszkolili 4 018 urzędników.

W pierwszej połowie 2016 r. zainicjowano prace związane z reorganizacją Biura. Powołany z końcem 2015 r. Zespół do spraw oceny działalności jednostek organizacyjnych CBA dokonał przeglądu wszystkich jednostek, m.in. w zakresie celowości i skuteczności podejmowanych przez nie ustawowych zadań, organizacji oraz funkcjonującego w nich systemu zarządzania, polityki kadrowej, finansowej i logistycznej. Zarekomendowano i wprowadzono szereg działań naprawczych.

W 2016 r. wzrósł budżet Biura w zakresie funduszu wynagrodzeń, co pozwoliło na odmrożenie płac, wprowadzenie realnej polityki motywacyjnej, a także zwiększenie atrakcyjności zatrudnienia w CBA.

Podsumowania dotychczasowej działalności dokonano w trakcie obchodów 10. rocznicy powstania Biura. Z tej okazji Prezes Rady Ministrów Beata Szydło wystosowała list gratulacyjny do Szefa CBA, wszystkich funkcjonariuszy i pracowników.

DZIAŁALNOŚĆ
OPERACYJNA I PROCESOWA

Czynności operacyjno-rozpoznawcze wykonywane są przez funkcjonariuszy CBA w celu zapobiegania popełnieniu przestępstw, ich rozpoznania i wykrywania oraz w celu uzyskiwania i przetwarzania informacji istotnych dla zwalczania korupcji w instytucjach państwowych i samorządzie terytorialnym, a także działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa.

Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, w celu ścigania sprawców przestępstw, funkcjonariusze CBA wykonują czynności dochodzeniowo-śledcze określone przepisami Kodeksu postępowania karnego, w tym również czynności na polecenie sądu i prokuratora.

Sprawy operacyjne

W 2016 r. jednostki organizacyjne Centralnego Biura Antykorupcyjnego prowadziły ogółem 439 spraw operacyjnych.

Sprawy operacyjne w latach 2014-2016

Rok	Liczba spraw operacyjnych		
	wszczętych	prowadzonych	zakończonych
2014	181	477	214
2015	225	488	247
2016	200	439	185

Postępowania przygotowawcze

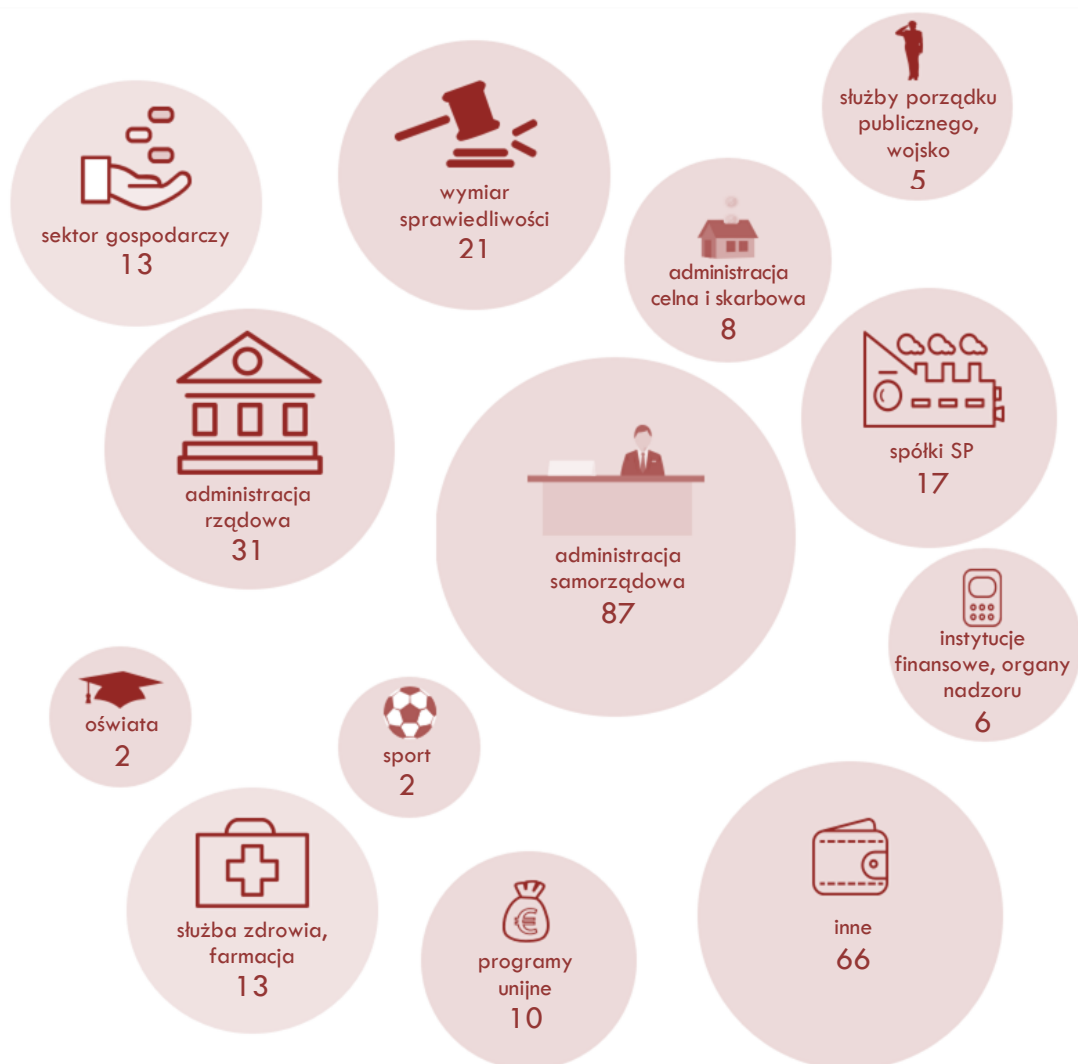
W 2016 r. Centralne Biuro Antykorupcyjne wszczęło 281 postępowań przygotowawczych. Spośród wszczętych postępowań 155 prowadzono na materiałach własnych, zaś 126 na materiałach powierzonych przez prokuraturę. Biuro podjęło również 6 spraw uprzednio zawieszonych.

Postępowania przygotowawcze w latach 2014-2016

Rok	Liczba postępowań przygotowawczych		
	wszczętych	prowadzonych	zakończonych
2014	223	420	201
2015	225	435	219
2016	281	491	178

W 2016 r. zakończono 178 postępowań przygotowawczych. Wniesieniem aktu oskarżenia zakończyło się 107, umorzeniem – 62 (w tym 4 warunkowo), zaś 9 postępowań zakończono w inny sposób (np. przekazano do innych organów, włączono do innych postępowań).

Obszary tematyczne postępowań przygotowawczych wszczętych w 2016 r.

Podstawy wszczęcia postępowań przygotowawczych w 2016 r.

W 2016 r. 479 podejrzanym przedstawiono 1 275 zarzutów.

Liczba podejrzanych i zarzutów w latach 2014-2016

Rok	Liczba	
	podejrzanych	zarzutów
2014	518	2 021
2015	485	1 528
2016	479	1 275

Wobec podejrzanych, podobnie jak w latach poprzednich, najczęściej stosowano poręczenie majątkowe i dozór Policji.

Liczba zastosowanych środków zapobiegawczych w latach 2014-2016

Środki zapobiegawcze	2014	2015	2016
tymczasowe aresztowanie	30	29	38
poręczenie majątkowe	187	114	124
dozór policji	104	87	73
zawieszenie w czynnościach służbowych lub zakaz wykonywania zawodu	14	12	18
zakaz opuszczania kraju	44	27	48
inne	14	17	22
RAZEM	393	286	323

Przykłady prowadzonych postępowań przygotowawczych

Śledztwa w sprawie zwrotu warszawskich nieruchomości

Funkcjonariusze CBA prowadzą szereg śledztw i czynności sprawdzających dotyczących reprivatyzacji w Warszawie. Jak ustalono, osoby powiązane z kancelariami prawnymi bezprawnie współdziałały z pracownikami Biura Gospodarki Nieruchomościami Urzędu m.st. Warszawy, uprawnionymi do wydawania decyzji dotyczących zwrotu nieruchomości pozostających w zasobach miasta. Celem było uzyskanie korzystnych decyzji administracyjnych dotyczących zwrotu nieruchomości lub formalne przyznanie odszkodowania dla spadkobierców lub ich następców prawnych, których reprezentowali. W rzeczywistości działano na szkodę osób uprawnionych wprowadzając je w błąd, a zwrot następował bezpośrednio na rzecz osób reprezentujących rzekomych spadkobierców lub osób powiązanych z nimi rodzinnie bądź biznesowo. Ponadto prowadzone śledztwa dotyczą czerpania korzyści z obrotu roszczeniami do nieruchomości przez urzędników BGN, w tym sprawujących funkcje kierownicze, oraz bezprawnego reaktywowania przedwojennych spółek w celu osiągnięcia korzyści ze zwrotu należących do nich w przeszłości nieruchomości. Funkcjonariusze Biura przeprowadzili także szereg analiz prawidłowości przebiegu procedur prowadzonych przez BGN w toku reprivatyzacji. Uwagę skoncentrowano na weryfikacji postanowień międzynarodowych umów odszkodowawczych, w tym ustalaniu ich treści i wykładni oraz skutków dla postępowań dekretowych.

*zorganizowany
proceder odzyskiwania
wartościowych nieruchomości
przy udziale pracowników
BGN m.st. Warszawy*

Zorganizowana grupa przestępcza z Kielc wyłudziła ok. 50 mln zł

Funkcjonariusze krakowskiej delegatury CBA zatrzymali 14 osób uczestniczących w procederze wyłudzenia dotacji oraz zwrotu podatku VAT. Wg ustaleń śledczych, zorganizowana grupa przestępcza doprowadziła Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Ministerstwo Finansów do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie ok. 40 mln zł oraz uzyskała nienależny zwrot podatku VAT w wysokości ok. 9 mln zł. Wyłudzone środki były transferowane na konta powiązanych ze sobą spółek, w tym również z siedzibami w tzw. rajach podatkowych. Prokuratura Regionalna w Krakowie przedstawiła zatrzymanym zarzuty popełnienia przestępstw karnych i skarbowych. Wobec podejrzanych zastosowano środki zapobiegawcze w postaci tymczasowego aresztowania, poręczenia majątkowego i dozoru policji. Sprawa ma charakter rozwojowy.

wyłudzenie m.in. 40 mln zł dotacji unijnych, pranie pieniędzy w kwocie blisko 47 mln zł, 14 zatrzymanych

Zatrzymania w Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie

Funkcjonariusze Delegatury CBA w Białymstoku prowadzą śledztwo dotyczące szeregu nieprawidłowości, w tym zdarzeń o charakterze korupcyjnym, w wielu instytucjach państwowych i samorządowych. Jeden z wątków dotyczy wydatkowania środków finansowych przy realizacji projektów badawczych przez Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie i związanego z tym wręczania i przyjmowania korzyści majątkowych. Jak dotąd w sprawie zarzuty przedstawiono 20 osobom, m.in. byłemu Komendantowi – Rektorowi WAT, Prorektorowi ds. rozwoju WAT i Dyrektorowi Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej w Warszawie.

zarzuty korupcyjne dla 20 byłych i aktualnych pracowników WAT

Niegospodarność wielkich rozmiarów w SK Banku

Funkcjonariusze Biura prowadzą śledztwo w sprawie niegospodarności wielkich rozmiarów zarządu Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie (nazwa handlowa – SK Bank), prowadzenia ksiąg rachunkowych wbrew przepisom, podawania w tych księgach nierzetelnych danych oraz zatajenia prawdziwych i podania nieprawdziwych informacji NBP. Do postępowania dołączono także wątek dotyczący nadużycia zaufania i działania na szkodę Banku Spółdzielczego w Nadarzynie. Straty oceniane są na ponad 2 mld zł. Jak dotąd 23 podejrzanych przedstawiono 121 zarzutów.

ponad 2 mld zł strat, 23 podejrzanych, 121 zarzutów

Wyłudzenia z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Funkcjonariusze CBA pod nadzorem Prokuratury Regionalnej w Poznaniu prowadzą śledztwo w sprawie udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, która wyłudzała środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Przedstawiciele kilku powiązanych ze sobą podmiotów gospodarczych przedkładali poświadczające nieprawdę lub nierzetelne dokumenty w celu uzyskania dopłat do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych. Kwota uzyskanego od 2005 r. dofinansowania wyniosła ponad kilkanaście milionów zł. Jak dotąd, 6 podejrzanych przedstawiono zarzuty dotyczące wyłudzenia ponad 2 mln zł. Wobec podejrzanych zastosowano tymczasowe aresztowanie, dozór policji, zakaz opuszczania kraju oraz poręczenia majątkowe.

areszt za wyłudzenie ponad 2 mln zł

Akt oskarżenia w sprawie powoływania się na wpływy

Prokuratura Okręgowa w Warszawie na podstawie materiałów własnych Delegatury CBA w Lublinie wszczęła śledztwo w sprawie powoływania się na wpływy w organach ścigania oraz podejmowania się pośrednictwa w załatwieniu spraw w zamian za korzyści majątkowe. W toku śledztwa ustalono, że podejrzany powoływał się na wpływy w Centralnym Biurze Śledczym Policji, jednostkach prokuratury, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz urządach kontroli skarbowej i podejmował się załatwiania spraw w tych instytucjach na rzecz co najmniej 7 osób, od których

oszukanych co najmniej 7 osób, łapówki w kwocie ponad pół mln zł

otrzymał korzyść majątkową w łącznej wysokości ponad 500 tys. zł. Wobec podejrzanego stosowany był środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania łącznie przez okres 12 miesięcy. Zebrany materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie mu zarzutów płatnej protekcji i oszustwa oraz skierowanie do sądu aktu oskarżenia.

Pół miliona łapówki za kontrakt z NFZ

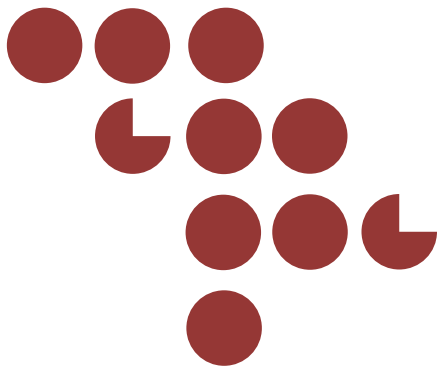
Prywatna spółka medyczna ze Śląska chciała uzyskać korzystny kontrakt z NFZ. Pomóc w tym miała łapówka o wartości 515 tys. zł wręczona członkowi Rady Narodowego Funduszu Zdrowia. W lutym 2016 r. funkcjonariusze CBA zatrzymali cztery osoby zaangażowane w proceder. Wobec podejrzanych zastosowano środki zapobiegawcze w postaci dozoru policji i poręczeń majątkowych. Na dalszym etapie śledztwa ustalono również, że przedstawiciele spółki wręczyli korzyści majątkowe dyrektorowi Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 5 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach w zamian za wybór spółki w toku przetargów przeprowadzanych przez szpital, a dotyczących wynajmu nieruchomości oraz wybudowania na terenie szpitala onkologicznej sali operacyjnej. Materiały dotyczące 2 podejrzanych wyłączono do odrębnych postępowań – mężczyźni przyznali się do stawianych im zarzutów i złożyli obszernie wyjaśnienia. Prokuratura skierowała do sądu akty oskarżenia z wnioskiem o skazanie ich bez przeprowadzenia rozprawy. Dyrektorowi szpitala przedstawiono zarzuty przyjęcia korzyści majątkowej w postaci kina domowego o wartości ponad 11 tys. zł oraz działania na szkodę szpitala. Szkada wyrządzona w majątku placówki to blisko 700 tys. zł.

*blisko 700 tys. zł
szkody w majątku
katowickiego szpitala*

Zatrzymanie byłego senatora i jego asystenta

Funkcjonariusze wrocławskiej delegatury Biura prowadzą śledztwo w sprawie powoływania się przez byłego senatora RP i dyrektora biura senatora RP na wpływy w instytucjach państwowych i samorządowych oraz podjęcia się pośrednictwa w załatwieniu spraw w tych instytucjach w zamian za udzielenie korzyści majątkowych. Przeprowadzone czynności operacyjne pozwoliły na zebranie dowodów popełnienia przestępstw korupcyjnych. Jak dotąd w sprawie 12 osobom przedstawiono zarzuty korupcyjne – w tym byłemu senatorowi i jego asystentowi, ujęto także mężczyznę ukrywającego się przez wiele lat przed organami ścigania. Miał on wręczyć politykowi łapówkę w kwocie 40 tys. zł w zamian za pomoc w ułatwieniu postępowania administracyjnego dotyczącego otwarcia nowej galerii handlowej w Jeleniej Górze. Sprawa jest wielowątkowa i rozwojowa – spodziewane są zarzuty dla kolejnych osób.

*zarzuty korupcyjne
dla 12 osób*

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Centralne Biuro Antykorupcyjne jest jedyną służbą specjalną posiadającą narzędzia w postaci kontroli oświadczeń majątkowych i decyzji gospodarczych.

Celem czynności kontrolnych prowadzonych przez funkcjonariuszy CBA jest ujawnianie przypadków korupcji w instytucjach publicznych, nadużyć osób pełniących funkcje publiczne oraz działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa.

Analizy przedkontrolne

W 2016 r. wszczęto 570 analiz przedkontrolnych, a zakończono 632. Z prowadzonych w tym okresie 933 analiz przedkontrolnych 527 dotyczyło oświadczeń o stanie majątkowym składanych przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz przestrzegania przez nie przepisów ograniczających podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej. Decyzji gospodarczych dotyczyło 406 analiz.

Analizy przedkontrolne w zakresie prawidłowości i prawdziwości informacji zawartych w oświadczeniach o stanie majątkowym składanych przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz przestrzegania przez nie przepisów ograniczających podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej dotyczyły najczęściej kierowników i pracowników urzędów państwowych oraz samorządowców gminnych i osób zatrudnionych w jednostkach podległych gminie.

Analizy oświadczeń majątkowych w 2016 r.

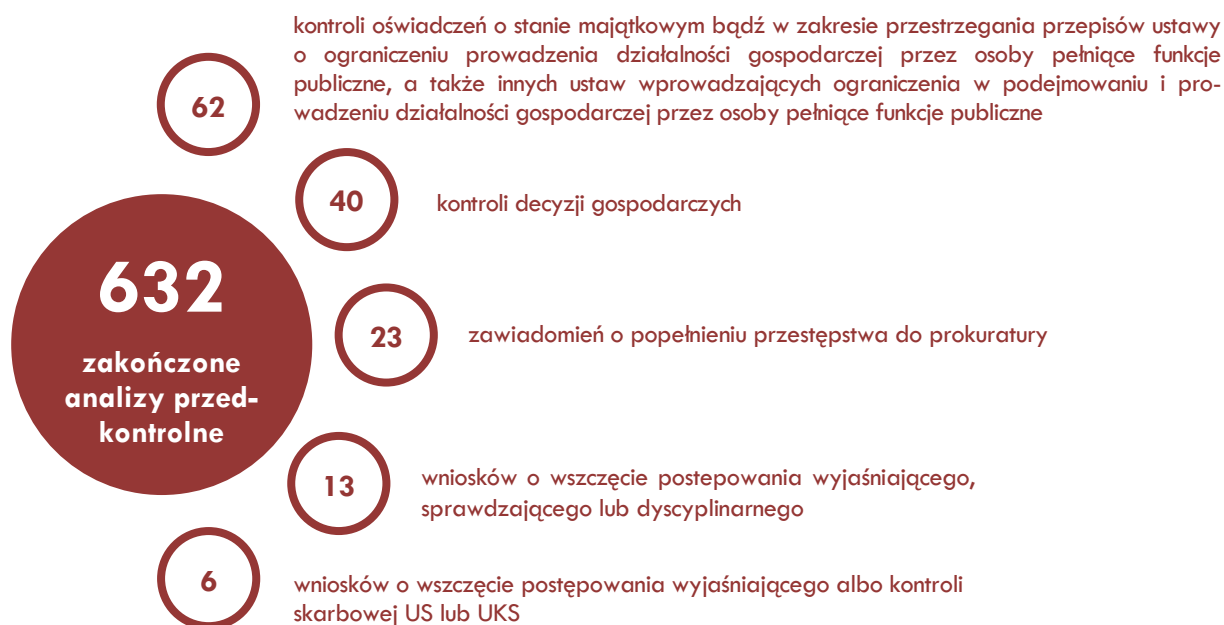
Rodzaj pełnionej funkcji publicznej	Liczba analiz
kierownicy i pracownicy urzędów państwowych	241
samorządowcy gminni i zatrudnieni w jednostkach podległych gminie	117
samorządowcy powiatowi i zatrudnieni w jednostkach podległych starostom	42
samorządowcy wojewódzcy i zatrudnieni w jednostkach podległych wojewodom	40
przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości	26
funkcjonariusze policji, służb specjalnych, żołnierze	20
parlamentarzyści	14
pracownicy agencji państwowych	5
osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe wg ustawy o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe	3
pracownicy spółek Skarbu Państwa	3
inne osoby zobowiązane do składania oświadczeń o stanie majątkowym	16
RAZEM	527

Prowadzone w 2016 r. analizy przedkontrolne, polegające na badaniu procedur podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych, najczęściej obejmowały obszar zamówień publicznych, udzielania wsparcia finansowego ze środków publicznych (w tym środków UE) oraz rozporządzanie mieniem państwowym lub komunalnym.

Analizy decyzji gospodarczych w 2016 r.

Przedmiot decyzji	Liczba analiz
zamówienia publiczne	204
wsparcie finansowe	68
rozporządzanie mieniem państwowym lub komunalnym	62
gospodarowanie środkami publicznymi	31
przyznawanie ulg, koncesji, zezwoleń	30
prywatyzacja	3
inne	8
RAZEM	406

Ustalenia analiz przedkontrolnych, zakończonych do 31 grudnia 2016 r., stanowiły lub stanowią podstawę do skierowania bądź wszczęcia m.in.:

W 6 przypadkach wyniki analiz dołączono do prowadzonych postępowań przygotowawczych.

Organy, do których skierowano wnioski, informacje i zawiadomienia, podjęły następujące działania:

- wydały postanowienia o wszczęciu 16 postępowań przygotowawczych,
- w 10 przypadkach dołączyły dokumentację do prowadzonego postępowania przygotowawczego,
- przeprowadziły 5 innych postępowań (wyjaśniających i sprawdzających),
- wydały postanowienie o przedstawieniu zarzutów 1 osobie.

Kontrole

W 2016 r. funkcjonariusze Biura prowadzili 194 kontrole. Wszczętych zostało 129 kontroli, zakończono 138. Większość z nich miała charakter doraźny – 91%.

W 105 przypadkach prowadzone kontrole dotyczyły osób pełniących funkcje publiczne. Takie postępowania polegają na weryfikacji prawidłowości i prawdziwości informacji zawartych w oświadczeniach o stanie majątkowym składanych przez te osoby oraz przestrzegania przez nie przepisów ograniczających podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej. Kontrole najczęściej dotyczyły samorządowców na szczeblu gminy oraz osób zatrudnionych w jednostkach podległych gminie.

Kontrole oświadczeń majątkowych oraz innych oświadczeń wynikających z przepisów ograniczających działalność gospodarczą osób pełniących funkcje publiczne

Rodzaj pełnionej funkcji publicznej	Liczba kontroli
samorządowcy gminni i zatrudnieni w jednostkach podległych gminie	37
kierownicy i pracownicy urzędów państwowych	24
samorządowcy powiatowi i zatrudnieni w jednostkach podległych starostom	13
przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości	8
samorządowcy wojewódzcy i zatrudnieni w jednostkach podległych wojewodom	7
parlamentarzyści	5
pracownicy spółek Skarbu Państwa	5
funkcjonariusze policji i służb specjalnych, żołnierze	4
inne osoby zobowiązane do składania oświadczeń o stanie majątkowym	2
RAZEM	105

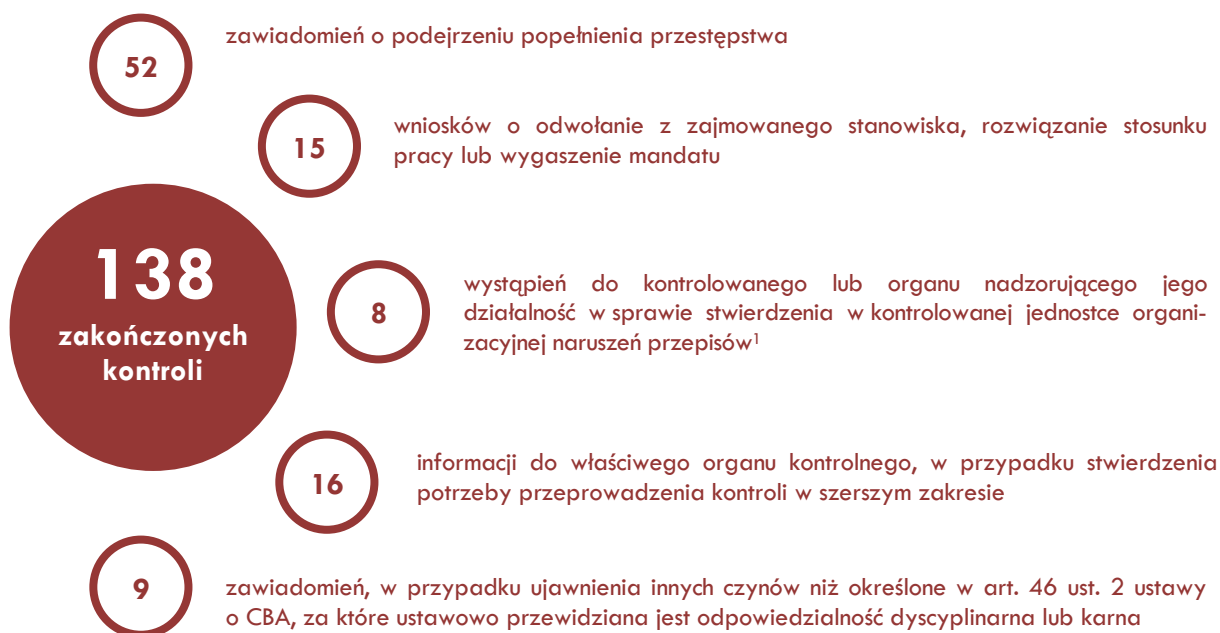
Podczas prowadzenia czynności kontrolnych skierowano do Sądu Okręgowego w Warszawie 91 wniosków o zgodę na korzystanie z przetwarzanych przez banki informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji dotyczących umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi (w trybie art. 23 ustawy o CBA). Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

Spośród 89 kontroli polegających na badaniu określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji gospodarczych największa ich część dotyczyła zamówień publicznych.

Kontrole decyzji gospodarczych w 2016 r.

Przedmiot decyzji	Liczba kontroli
zamówienia publiczne	40
wsparcie finansowe	31
rozporządzanie mieniem państwowym lub komunalnym	16
przyznawanie ulg, zezwoleń	2
RAZEM	89

Ustalenia dokonane w toku kontroli zakończonych do 31 grudnia 2016 r. stanowiły podstawę do skierowania:

Ponadto w 2 przypadkach przekazano dokumentację bezpośrednio do organów zewnętrznych prowadzących postępowanie w sprawie, a w jednym (dot. tzw. dzięki reprivatyzacji) skierowano do Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego pismo, w którym zawarto ustalenia stanowiące m.in. podstawę do wznowienia postępowań w sprawach rozstrzygniętych decyzjami Biura Gospodarki Nieruchomościami m.st. Warszawy.

Na podstawie wyników kontroli organy powołane do prowadzenia postępowań przygotowawczych wszczęły 34 postępowania. Zarzuty przedstawiono 9 osobom, wobec 2 skierowano akty oskarżenia. W 2 przypadkach wydano wyroki skazujące za popełnienie przestępstwa, a w 6 przypadkach dokumentację dołączono do prowadzonego postępowania przygotowawczego. Skierowano także 2 wnioski o warunkowe umorzenie postępowania karnego.

Informacje uzyskane od organów i kierowników jednostek organizacyjnych³, do których skierowano wnioski lub wystąpienia wskazują, że podjęły one w roku 2016 działania, w wyniku których:

- 9 osób zostało odwołanych z zajmowanego stanowiska lub rozwiązano z nimi umowę o pracę albo ich mandaty zostały wygaszone,
- 6 osób zrezygnowało z pełnienia funkcji publicznej,
- w 8 przypadkach organy wszczęły postępowania wyjaśniające, sprawdzające lub inne,
- w 5 przypadkach organy poinformowały o wdrożeniu zaleceń pokontrolnych,
- w 5 przypadkach organy skarbowe wydały decyzje zobowiązujące do złożenia korekt zeznań podatkowych lub do zwrotu należności,
- w 2 przypadkach Bank Gospodarstwa Krajowego poinformował, że wypowiedział beneficjentom umowy o dofinansowanie ze skutkiem natychmiastowym z żądaniem zwrotu wypłaconego dofinansowania.

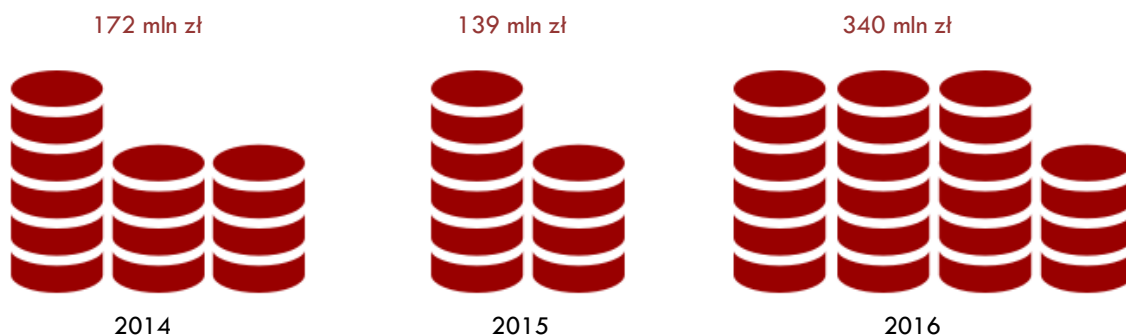
W jednym przypadku Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych skierował wniosek o ukaranie za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

² Ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz przepisów dotyczących procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie, o którym mowa w art. 31 ust. 2 ustawy o CBA.

³ Zgodnie z art. 46 ust. 5 ustawy o CBA, organy i kierownicy jednostek organizacyjnych, do których skierowano wnioski, wystąpienia, informacje i zawiadomienia, mają obowiązek poinformować CBA o sposobie i zakresie ich wykorzystania.

W trakcie czynności kontrolnych oraz analityczno-informacyjnych funkcjonariusze CBA ujawnili szkodę w mieniu Skarbu Państwa lub narażenie na powstanie takiej szkody w wysokości co najmniej 340 mln zł.

Wysokość szkody w mieniu Skarbu Państwa lub narażenia na taką szkodę w latach 2014-2016

Przykłady prowadzonych analiz przedkontrolnych i kontroli

W 2016 r. pion kontroli CBA prowadził zakrojone na szeroką skalę działania skoordynowane, polegające na kompleksowym objęciu analizą przedkontrolną lub kontrolą, w tożsamym bądź bardzo zbliżonym zakresie, konkretnej grupy osób lub podmiotów.

Najważniejszym tego rodzaju przedsięwzięciem była, kontynuowana w roku 2017, kontrola koordynowana prowadzona od połowy 2016 r. we wszystkich 16 urzędach marszałkowskich. Zakres kontroli objął określone przepisami prawa procedury podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie wsparcia finansowego udzielanego w ramach wybranych programów operacyjnych na lata 2007-2013 w szczególności te, w których udzielającym wsparcia i beneficjentem było województwo (urząd marszałkowski). Badaniem objęto projekty o łącznej wartości ponad 4,32 mld zł.

Należy podkreślić, iż realizacja decyzji w przedmiocie wsparcia finansowego dotyczy najczęściej mocno rozbudowanych funkcjonalnie przedsięwzięć, mających niejednokrotnie kluczowe znaczenie w rozwoju poszczególnych regionów, a w związku z tym materii bardzo skomplikowanej pod względem prawnym i wymagającej bardzo rzetelnej analizy. Dlatego też niemożliwym było zweryfikowanie poprawności przeprowadzenia wszystkich projektów z udziałem funduszy Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL), Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, prowadzonych w skali całego kraju na przestrzeni wielu lat. W ramach kontroli, szczególnym zainteresowaniem objęto: Plany Działań Pomocy Technicznej, programy e-Zdrowie oraz Indykatywne Wykazy Indywidualnych Projektów Kluczowych dla RPO poszczególnych województw.

Zainteresowanie CBA sposobem, w jaki samorządy wydatkowały środki w ramach pomocy technicznej⁴, wynika z faktu, że samorząd – jako instytucja zarządzająca RPO – był głównym beneficjentem tych środków, a więc *de facto* samodzielnie decydował o sposobie ich wydatkowania. W przypadku programu e-Zdrowie, wielokrotnie docierały do CBA informacje, że program nie spełnia pokładanych w nim oczekiwań, zakupiony w ramach programu sprzęt i oprogramowanie nie działa lub działa tylko w ograniczonym zakresie i istnieją poważne obawy co do tego, czy w poszczególnych województwach zostaną osiągnięte założone wskaźniki Projektu.

Z kolei zainteresowanie Biura tzw. Indywidualnymi Projektami Kluczowymi, tj. projektami inwestycyjnymi o strategicznym znaczeniu dla realizacji poszczególnych programów, wynika z faktu, że projekty te nie

⁴ Środki przeznaczone na zapewnienie efektywnego, zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi zarządzania i wdrażania RPO, a także na promocję Programu oraz zagwarantowanie odpowiedniego przepływu i wymiany informacji pomiędzy uczestnikami procesu realizacji RPO.

podlegają procedurze konkursowej⁵, a decyzja o ich umieszczeniu w Indykatorywnym Wykazie podejmowana jest na szczeblu wojewódzkim w drodze uchwały zarządu województwa. Z uwagi na brak formalnych kryteriów, które określałyby szczegółowo, jaki projekt może zostać uznany za kluczowy oraz związanej z tym faktem większą lub mniejszą arbitralność decyzji o umieszczeniu projektu na liście, szczególnie istotne z punktu widzenia prowadzonej kontroli jest ustalenie, na ile projekty, które znalazły się na listach, są rzeczywiście projektami, które można uznać za istotne dla osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także, czy w tym zakresie nie dochodziło do nadużyć, polegających na umieszczaniu na listach projektów, które nie miałyby szans na uzyskanie dofinansowania w trybie konkursowym.

Prowadzone przez CBA kontrole dotyczą nie tylko działań beneficjentów, ale także osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji w instytucjach uczestniczących we wdrażaniu programu operacyjnego.

Prezentacja wyników i ustaleń kontroli prowadzonych w urzędach marszałkowskich możliwa będzie dopiero po zakończeniu pełnej procedury kontrolnej. Jednakże już w 2016 r., w przypadku kontroli prowadzonych w urzędach marszałkowskich województw: małopolskiego, lubelskiego, świętokrzyskiego i wielkopolskiego, jeszcze przed zakończeniem postępowań, skierowano zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw do właściwych prokuratur. Sytuacja ta uzasadniona była m.in. koniecznością podjęcia szybkich kroków zmierzających do procesowego zabezpieczenia dowodów popełnienia przestępstw ze względu na zagrożenie ich utraty.

CBA objęło kontrolą m.in. Program Operacyjny Rozwoju Obszarów Wiejskich – wsparcie udzielane dla grup producentów rolnych oraz wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw w województwie lubelskim. W toku kontroli ustalono, iż w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego dochodziło do nieprawidłowości związanych z uznawaniem, rejestracją oraz sprawowaniem nadzoru nad tego rodzaju grupami producentów. Zakwestionowano uznanie czterech grup producentów owoców i warzyw, które – pomimo niespełniania przez nie ustawowych kryteriów – uzyskały wsparcie w łącznej wysokości ponad 22 mln zł oraz pięciu grup producentów rolnych, które uzyskały wsparcie w wysokości prawie 2,5 mln zł. Wykazano, że ww. podmioty zostały utworzone w sposób sztuczny – m.in. poprzez podział funkcjonujących dotychczas na rynku jednolitych podmiotów – i nie mogły realizować stawianych przed nimi celów. Tworzone były przez minimalną wymaganą liczbę członków, w wielu przypadkach przez osoby blisko ze sobą spokrewnione. Jedynym celem ich powstania było uzyskanie maksymalnie wysokich środków z pomocy publicznej, a brak właściwej kontroli ze strony władz województwa pozwolił na tego typu działania. Ustalenia funkcjonariuszy stanowiły podstawę do skierowania do Prokuratury Regionalnej w Lublinie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa niedopełnienia obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez ówczesnego Wicemarszałka Województwa Lubelskiego i Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Środowiska UMWL. Prokuratura wszczęła w sprawie śledztwo.

*niedopełnienie
obowiązków przez byłego
Wicemarszałka
Województwa
Lubelskiego i jednego
z dyrektorów UM*

Sprawę rejestracji grup producenckich objęto zainteresowaniem również w przypadku analizy prowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego oraz w Oddziale Regionalnym ARiMR w Poznaniu. Zakwestionowano uznanie jednej grupy, która – pomimo niespełniania przez nią ustawowych kryteriów – uzyskała wsparcie w łącznej wysokości ponad 16 mln zł. Ustalenia CBA stanowiły podstawę do skierowania do Prokuratury Regionalnej w Poznaniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa niedopełnienia obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez członka zarządu województwa wielkopolskiego (obecnie wicemarszałka województwa wielkopolskiego)

⁵ Wpisanie inwestycji do Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych jest warunkową deklaracją jego realizacji i związane jest z zarezerwowaniem środków w ramach budżetu Programu na realizację projektu. Ostateczne uzyskanie dofinansowania uzależnione jest od spełnienia przez projekt wymogów formalnych i merytorycznych dotyczących przygotowania odpowiedniej dokumentacji i gotowości wdrożenia oraz akceptacji wniosku przez instytucję zarządzającą lub – w przypadku tzw. projektów dużych – przez Komisję Europejską.

oraz osoby zatrudnione w Departamencie Rolnictwa i Rozwoju Wsi UMWW, a także pracowników ARiMR Oddział w Poznaniu. Prokuratura wszczęła śledztwo i powierzyła je do prowadzenia CBA.

Kontrolą objęto również projekt pn. *Usługi elektroniczne służące zarządzaniu na poziomie wojewódzkim skierowane do podmiotów leczniczych podległych Sejmikowi Województwa Wielkopolskiego*. Celem Projektu miała być budowa usług elektronicznych e-Zdrowia w podmiotach leczniczych na szczeblu wojewódzkim. Projekt objął zasięgiem 23 podmioty lecznicze mające swoje siedziby m.in. w: Poznaniu, Gnieźnie, Kaliszu, Koninie, Lesznie i Osiecznej. Realizacja Projektu miała umożliwić udostępnienie lokalnych usług elektronicznych w środowiskach IT podmiotów leczniczych. Miała opierać się na wyposażeniu środowisk informatycznych w zasoby sprzętowe i programowe, a także budowie i wdrożeniu innowacyjnych rozwiązań w zakresie przekazywania podmiotom leczniczym danych medycznych przez zespoły ratownictwa medycznego. Badaniem objęto w szczególności przygotowanie, wykonanie i rozliczenie udzielonego w ramach ww. Projektu zamówienia publicznego pn. *Dostawa, rozmieszczenie i zainstalowanie infrastruktury przetwarzania danych z budową, konfiguracją i wdrożeniem usług elektronicznych oraz dostawa, konfiguracja i wdrożenie modułów/bloków funkcjonalnych oprogramowania aplikacyjnego dla części medycznej oraz interfejsu wymiany danych dla wytwarzania usług elektronicznych*. W toku kontroli stwierdzono, że część zadań nie została wykonana w terminie wskazanym w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia oraz w zawartej z Wykonawcą umowie. W związku z tym Zamawiający nie powinien zapłacić Wykonawcy kwoty wynagrodzenia za część zamówienia, tj. ponad 8 mln zł oraz winien naliczyć kary umowne w wysokości 50% wynagrodzenia netto należnego za poszczególne zadania, których łączna wartość sięga kwoty ponad 3 mln zł. Powyższe ustalenia stanowiły podstawę do skierowania do Prokuratury Regionalnej w Poznaniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez Członka Zarządu Województwa Wielkopolskiego oraz byłego Dyrektora Departamentu Zdrowia UMWW, polegającego na niedopełnieniu przez ww. obowiązków i przekroczenia uprawnień w nadzorze nad prawidłowym wykonaniem zamówienia publicznego oraz doprowadzeniu swoim zachowaniem do wyrządzenia szkody w majątku województwa wielkopolskiego w wysokości co najmniej 11,4 mln zł. Śledztwo w tej sprawie Prokuratura Regionalna w Szczecinie powierzyła do prowadzenia CBA.

szkoda w majątku województwa wielkopolskiego w kwocie co najmniej 11,4 mln zł

Równolegle do wszczynanych w urzędach marszałkowskich postępowań kontrolnych, funkcjonariusze pionu kontroli CBA weryfikacji poddali oświadczenia o stanie majątkowym składane przez osoby pełniące funkcje marszałków województw. W roku 2016 Biuro nie zakończyło weryfikacji wszystkich oświadczeń.

W ramach kolejnego działania koordynowanego zainteresowaniem objęto wybrane spółki z udziałem Skarbu Państwa. Problematyka analiz lub kontroli w tym przypadku dotyczy określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie rozporządzania mieniem w zakresie umów na wybrane usługi zlecane przez poszczególne spółki. W 2016 r. wszczęto analizy lub kontrole wobec spółek: Polski Koncern Naftowy SA, Tauron Polska Energia SA, Polska Grupa Zbrojeniowa SA, Lotos SA, Grupa Azoty SA, KGHM Polska Miedź SA. Należy podkreślić, że również w tym zakresie przedstawienie pełnych ustaleń i wyników, możliwe będzie dopiero po ich zakończeniu.

W toku kontroli w zakresie umów na wybrane usługi zlecane przez grupę LOTOS SA – usługi marketingowe (w szczególności PR, reklama, itp.), usługi doradcze oraz inne usługi o podobnym charakterze, stwierdzono m.in. naruszenie zasad zawierania umów przez Grupę LOTOS SA, dotyczących obowiązku zakończenia procesu opiniowania umów przed ich podpisaniem czy naruszenie zapisów procedury zakupu towarów i usług, dotyczącej obowiązku podpisywania umów przed ich realizacją. Istnieją również wątpliwości, co do faktycznego wykonania niektórych umów.

Biuro przeprowadziło kontrolę rozporządzania mieniem w zakresie umów na wybrane usługi zlecane przez Grupę Azoty SA. W przypadku 3 z nich, zawartych z jednym kontrahentem, stwierdzono nieprawidłowości. Ustalono m.in., iż daty zawarcia umów były wcześniejsze niż daty akceptacji treści

umów przez upoważnionych pracowników, co może oznaczać, że umowy podpisano przed uzyskaniem stosownych aprobat wewnętrznych. Ponadto, w odniesieniu do aneksu, brak było karty akceptacji Projektu aneksu, co uniemożliwiło ustalenie, kto i w jakiej dacie zaakceptował zmianę warunków umowy polegającą na podwyższeniu wynagrodzenia wykonawcy z kwoty nieprzekraczającej 600 tys. zł do kwoty 2,4 mln zł przy jednoczesnym skróceniu okresu obowiązywania umowy. Dalej – nie wskazano Grupy Azoty SA jako podmiotu, któremu przysługiwać powinny prawa do domen internetowych rejestrowanych przez kontrahenta w ramach umowy ze spółką, zaniechano sprawdzenia, na kogo domeny zostały zarejestrowane, jak również nie zachowano obowiązku sporządzania pisemnych kosztorysów stanowiących podstawę nabycia przez Grupę Azoty SA autorskich praw majątkowych m.in. do znaku słowno-graficznego/logotypu Grupy Azoty. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, do Prokuratury Okręgowej w Tarnowie skierowano zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez byłą Dyrektorkę Biura Korporacyjnego Public Relations Grupy Azoty SA oraz byłego Dyrektora Zarządzającego Centrum Korporacyjnym Grupy Azoty SA, polegającego na tym, że narazili spółkę na powstanie szkody majątkowej w wielkich rozmiarach w kwocie nie mniejszej niż 1,1 mln zł. Prokuratura wszczęła śledztwo w tej sprawie.

śledztwo w sprawie narażenia
na szkodę majątkową Grupy
Azoty SA

Stwierdzono również niekorzystne rozporządzanie mieniem przez byłego prezesa i wiceprezesa zarządu Grupy Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol” SA. Zamiast skorzystać z przysługujących uprawnień gwarancyjnych zawarli umowy z innymi podmiotami, czym narazili spółkę na nieuzasadnione koszty i powstanie szkody w wysokości ponad 300 tys. zł. O podejrzeniu popełnienia przestępstwa zawiadomiono Prokuraturę Okręgową w Kielcach, która wszczęła śledztwo.

W ramach analizy systemowej związanej z wytypowaniem osób składających oświadczenia majątkowe, spośród osób uczestniczących w procesie udzielania zamówień publicznych o określonej wartości w wybranych urzędach państwowych, analizie poddane zostały m.in. oświadczenia złożone w latach 2013-2015 przez część pracowników dawnego Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, w tym zastępców dyrektorów i naczelników. Wątpliwości budziły m.in. informacje dotyczące zgromadzonych przez te osoby zasobów pieniężnych. Ustalenia funkcjonariuszy Biura w każdym z tych przypadków dały podstawy do wszczęcia kontroli.

W 2016 r. funkcjonariusze pionu kontroli wszczęli również analizy systemowe w zakresie prawidłowości i prawdziwości oświadczeń o stanie majątkowym składanych w latach 2011-2015 przez komorników sądowych z okręgów Sądów Okręgowych w Białymstoku, Łomży, Suwałkach, Olsztynie i Elblągu. Łącznie analizą objęto oświadczenia prawie 80 osób. Stwierdzone nieprawidłowości, m.in. nieuzasadniony przyrost zasobów pieniężnych w stosunku do uzyskanych dochodów czy wykazywanie nieprawdziwego, zaniżonego dochodu pozwoliły na wszczęcie analiz szczegółowych bądź kontroli.

Poza działaniami koordynowanymi i systemowymi, pion kontroli Biura przeprowadzał także inne, liczne czynności kontrolne i analityczne, których przykłady zaprezentowano poniżej.

Nieprawidłowości przy realizacji projektu Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości

CBA przeprowadziło kontrolę w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego dotyczącą wsparcia finansowego ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 na projekt pn. *Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości – szansą rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w Bytowie, Kościerzynie, Lęborku i Kartuzach*. Istotą programu było udostępnienie na preferencyjnych warunkach powierzchni biurowych firmom prowadzącym działalność innowacyjną. Kontrole prowadzone przez Urząd Marszałkowski i Instytucję Audytową tj. Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej nie wykazywały żadnych uchybień. Dopiero w wyniku kontroli CBA stwierdzono istotne nieprawidłowości – cel Projektu nie został osiągnięty gdyż żaden z przedsiębiorców, którzy uczestniczyli w Programie nie prowadził działalności innowacyjnej. Wysokość nieprawidłowo udzielonego dofinansowania to ok. 12 mln zł.

Nieprawidłowości przy udzielaniu wybranych zamówień publicznych oraz w rozporządzaniu mieniem Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie

W toku kontroli ustalono, że Dyrektor WSSE w Warszawie zawierała z pracownikami Stacji umowy zlecenia, które z uwagi na swój charakter, zakres czynności oraz miejsce wykonywania były faktycznie tożsame z ich umowami o pracę. Na pokrycie umów zleceń z własnymi pracownikami Stacja wydatkowała w latach 2008-2014 kwotę ponad 3 mln zł. Prokuratura Okręgowa w Warszawie wydała postanowienie o wszczęciu śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień w celu osiągnięcia korzyści majątkowych. Podobne nieprawidłowości wykazywały również kontrole innych stacji sanitarno-epidemiologicznych, przeprowadzane w poprzednich latach.

Nieprawidłowości przy udzielaniu zamówień publicznych przez Gminę Bobrowniki

W wyniku przeprowadzonej kontroli funkcjonariusze CBA stwierdzili, że wykonawca modernizacji oczyszczalni ścieków w Rogoźniku kilkunastokrotnie zawyżył wartość prac dotyczących odwodnienia wykopów. Wykonawca wystąpił do gminy z roszczeniem na kwotę ponad 2,7 mln zł, gdy faktyczne koszty wedle cen rynkowych wyniosły około 180 tys. zł. Konsorcjum, które wygrało postępowanie przetargowe złożyło ofertę z kosztorysem, w którym większość pozycji była zaniżona, poza pozycjami dotyczącymi odwodnienia terenu. Dodatkowo ustalono, że część kosztorysów inwestorskich, które gmina zamówiła w innym postępowaniu, przygotowała osoba stale współpracująca z wykonawcą modernizacji. Osoba ta zawyżyła ilość prac dotyczących odwodnienia wykopów. Po wszczęciu kontroli przez CBA gmina Bobrowniki zaprzestała płać faktur dotyczących spornych prac. Ustalenia dokonane w toku kontroli dają podstawę do skierowania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w sprawie. Ponadto informacje o nieprawidłowościach przekazano do Państwowej Inspekcji Pracy, która stwierdziła naruszenie prawa pracy i ukarała osoby za to odpowiedzialne.

Nieprawidłowości przy realizacji przez ARiMR Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

W wyniku przeprowadzonej kontroli do Prokuratury Okręgowej w Warszawie skierowano zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przekroczenia uprawnień przez dyrektora i zastępcę dyrektora Departamentu Wsparcia Rybactwa ARiMR. Nieprawidłowości polegały na zwiększeniu beneficjentowi dofinansowania z 30% do 60%, co w jednym przypadku zwiększyło kwotę dofinansowania o ponad 1,5 mln zł, a w innym o ponad 7,3 mln zł. ARiMR nie wypowiedział także umów o dofinansowanie beneficjentom, którzy wnioski o ich zmianę złożyli po terminie – w jednym przypadku dotyczyło to umowy na ponad 6,3 mln zł, a w innym 15 mln zł. Dofinansowano również zakupy urządzeń, które nie mogły stanowić kosztów kwalifikowanych. W sumie nieprawidłowo wydatkowano niemal 30 mln zł dotacji. Zawiadomienie zostało włączone do prowadzonego już przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie śledztwa.

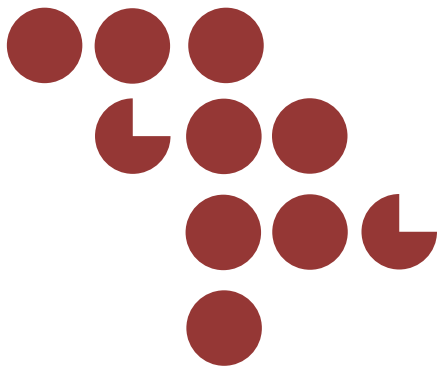
Nieprawidłowości przy wykorzystaniu wsparcia finansowego na budowę szerokopasmowej sieci internetowej

Funkcjonariusze CBA w trakcie kontroli wykorzystania środków unijnych przeznaczonych na budowę szerokopasmowych sieci dostępu do internetu napotykały powtarzające się nieprawidłowości. Najczęściej polegają one na przedkładaniu poświadczających nieprawdę faktur oraz innej dokumentacji wskazującej na realizację programu zgodnie z umową o dofinansowanie, co jest niezgodnie ze stanem faktycznym.

W trakcie jednej z kontroli stwierdzono, że w miejscowościach Walce i Dobieszowice, do stycznia 2016 r. nie powstała kompletna, aktywna, połączona w jedną całość infrastruktura światłowodowa, choć firma formalnie, przedkładając nierzetelne faktury i protokoły odbioru, rozliczyła wybudowanie kompletnej sieci z Centrum Projektów Polska Cyfrowa (CPPC) w czerwcu 2015 r. W toku czynności kontrolnych ustalono, że fragmenty sieci nie pracowały, gdyż były w całości nieaktywne i niepołączone z resztą funkcjonującej sieci. Funkcjonariusze CBA ustalili, że towary wskazane w fakturach przedkładanych do rozliczenia, np. kable światłowodowe, nie zostały w ogóle zakupione i zamontowane. Do Prokuratury Rejonowej Gliwice-Zachód skierowano zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa poświadczającego nieprawdę i oszustwa przez współników

ponad 6,9 mln zł szkody
w związku z wyludzeniami
wsparcia na budowę
szerokopasmowej sieci
internetowej

spółki cywilnej, która miała wybudować kompletną sieć. Podobne nieprawidłowości stwierdzili funkcjonariusze kontrolujący prawidłowość wykorzystania dotacji przez firmę z Tarnowskich Gór. Firma przedkładała CPPC do rozliczenia faktury VAT oraz protokoły odbioru robót poświadczające wykonanie sieci światłowodowej w lokalizacjach wskazanych w umowach o dofinansowanie, choć we wskazanym w nich czasie brak było prawnej możliwości wykonania zadań inwestycyjnych objętych poszczególnymi umowami. Wymagane zgody i pozwolenia określone przepisami prawa budowlanego i ustawy o drogach publicznych firma uzyskała po datach wystawienia faktur oraz protokołów odbioru robót. Łączna kwota dofinansowania dla dwóch projektów realizowanych przez firmę to ponad 4,5 mln zł. Do Prokuratury Okręgowej w Gliwicach przekazano protokół kontroli wraz z dokumentacją, celem włączenia do prowadzonego postępowania przygotowawczego.

DZIAŁALNOŚĆ
ANALITYCZNO-INFORMACYJNA

Identyfikacja zagrożeń godzących w interesy ekonomiczne państwa oraz możliwie wczesne informowanie o nich organów władzy, a także formułowanie propozycji działań zaradczych to podstawowe cele przedsięwzięć analityczno-informacyjnych realizowanych przez funkcjonariuszy CBA. Wspierają one również czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i kontrolne.

W ramach prowadzonych czynności analitycznych szczególnym zainteresowaniem objęto informatyzację, ochronę zdrowia oraz wskazane aspekty działalności spółek Skarbu Państwa.

W sferze informatyzacji administracji publicznej na bieżąco wspierano wybrane instytucje publiczne (m.in. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia) w działaniach mających na celu poprawę transparentności prowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych w zakresie IT. Dążono do racjonalizacji przedsięwzięć związanych z budową, rozwojem i utrzymaniem systemów teleinformatycznych oraz do demonopolizacji dostawców tego rodzaju usług. Efektem działań są oszczędności w budżetach wspieranych instytucji w wysokości ok. 420 mln zł w perspektywie 3 najbliższych lat.

co najmniej 420 mln zł
oszczędności
w budżetach ZUS i NFZ

W przypadku sektora ochrony zdrowia, istotnym zagadnieniem była weryfikacja oświadczeń o braku konfliktu interesów składanych przez członków i kandydatów na członków Komisji Ekonomicznej (działającej przy Ministrze Zdrowia), Rady Przejrzystości, Rady ds. Taryfikacji (działających przy Prezesie Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji) oraz krajowych i wojewódzkich konsultantów w ochronie zdrowia.

Na polecenie Ministra – Koordynatora Służb Specjalnych, analizie poddano kwestie dotyczące zawierania przez spółki Skarbu Państwa umów na usługi doradcze, prawne, ubezpieczeniowe i w zakresie bezpieczeństwa w latach 2015-2016. Analitycy typowali umowy i podmioty, w stosunku do których uzasadnione było podjęcie dalszych czynności.

W związku z zadaniami nałożonymi na CBA ustawą o szczególnych rozwiązaniach związanych z organizacją Szczytu Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego w Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie w 2016 roku, prowadzono czynności osłonowe dotyczące podmiotów ubiegających się o zamówienia związane z przygotowaniem Szczytu. W rezultacie, Ministerstwo Obrony Narodowej rozwiązało umowę z firmą, której członek zarządu miał postawione zarzuty korupcyjne.

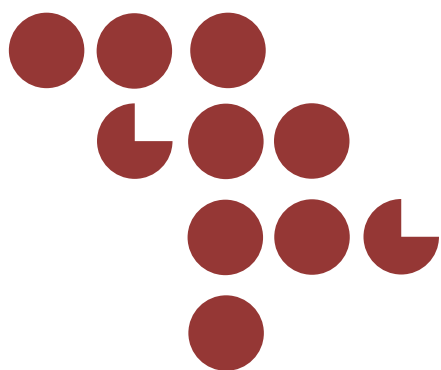
Analitycy CBA w okresie sprawozdawczym przygotowali 26 opracowań analitycznych (raportów specjalnych, informacji sygnałnych i raportów analitycznych), których odbiorcami byli m.in. Prezydent RP, Prezes Rady Ministrów, marszałkowie Sejmu i Senatu oraz Minister – Koordynator Służb Specjalnych.

W 2016 r. do Biura wpłynęły 18 893 informacje, z czego 13% dotyczyło potencjalnych przypadków korupcji lub zdarzeń ją uprawdopodobniających. Zgłoszenia nieleżące we właściwości Biura kierowano do innych instytucji i organów, w tym około 4% do prokuratury i policji.

Zgłoszenia wpływające do CBA w 2016 r.

■ zgłoszenia we właściwości (2 521)

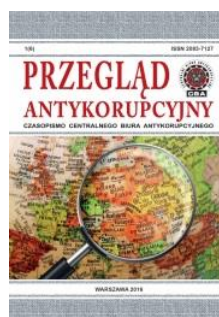
DZIAŁALNOŚĆ
EDUKACYJNO-PREWENCYJNA

W ramach swojej aktywności CBA prowadzi także działania o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym. W tym zakresie współpracuje z różnymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, zajmującymi się tematyką korupcji.

Centralne Biuro Antykorupcyjne kontynuowało przedsięwzięcia w ramach Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019. W czerwcu 2016 r. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji SA przy współudziale CBA zorganizowało konferencję pt. *System Przeciwdziałania Korupcji jako element RPPK na lata 2014-2019*, podczas której m.in. zaprezentowano rolę i zadania Biura w realizacji Programu oraz działania podejmowane w ramach prewencji korupcyjnej. Omówiono obszary zagrożone korupcją, przyczyny jej występowania oraz rekomendacje postępowań antykorupcyjnych w procesach przetargowych. Ponadto, zgodnie z dyspozycją Ministra – Koordynatora Służb Specjalnych, CBA rozpoczęło prace nad projektem nowej uchwały w sprawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2017-2019. Istotną zmianę wprowadzono na etapie poziomu II – instytucją wdrażającą ma być Zespół ds. realizacji Programu powołany przez Prezesa Rady Ministrów. Pracę Zespołu, zgodnie z projektem, monitorować będzie Minister – Koordynator Służb Specjalnych, zaś przewodniczącym tego gremium jest Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

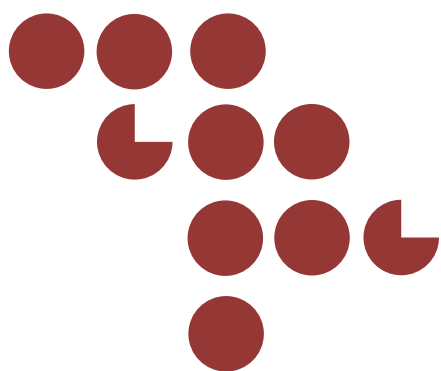
W 2016 r. w dalszym ciągu trwały prace nad opracowaniem rekomendacji postępowania w kontaktach urzędnik – klient oraz wypracowaniem jednolitych standardów organizacyjnych w urzędach publicznych. Szef CBA przesłał do urzędów administracji publicznej zaproszenie do wypełnienia ankiety dotyczącej ryzyk korupcyjnych oraz istniejących struktur antykorupcyjnych w tych urzędach. W badaniu uczestniczyło 3 281 podmiotów, tj. wszystkie ministerstwa oraz podległe im jednostki i urzędy centralne, urzędy wojewódzkie i marszałkowskie oraz jednostki samorządu terytorialnego. Do przeprowadzenia analizy danych statystycznych zebranych w ramach badań ankietowych wybrano Fundację Akademicką IPSO ORDO. Fundacja opracowała ogólną analizę statystyczną oraz wstępną analizę jakościową. Na tej podstawie na rok 2017 zaplanowano opracowanie i wydanie publikacji dotyczących zasad postępowania dla osób narażonych na korupcję, stworzenie wytycznych dotyczących jednolitych antykorupcyjnych standardów organizacyjnych w urzędach i zarekomendowanie ich wdrożenia we wszystkich urzędach w kraju.

W 2016 r. w Biurze opracowano publikację *Korupcja polityczna. Wskazówki dla przedstawicieli organów władzy wybieranych w wyborach powszechnych* oraz kolejne 2 numery *Przeglądu Antykorupcyjnego*. *Wskazówki...* adresowane są nie tylko do przedstawicieli organów władzy, ale również do osób ubiegających się o najwyższe stanowiska w państwie, polityków oraz wyborców. W *Przeglądzie* zatytułowanym *Instytucje antykorupcyjne w Europie Środkowo-Wschodniej* omówiono wybrane instytucje z Rumunii, Mołdawii, Serbii, Litwy oraz Ukrainy. Kolejny numer pt. *Sygnaliści* poświęcony został osobom, które działając w dobrej wierze oraz w obronie wartości istotnych z punktu widzenia interesu społecznego, decydują się ujawnić nie-

prawidłowości zaobserwowane w otoczeniu zawodowym. W opracowaniu zaprezentowano m.in. regulacje prawne dotyczące sygnalistów i ich ochrony, czy znaczenie *whistleblowingu* w Polsce i na świecie.

W okresie sprawozdawczym funkcjonariusze CBA brali udział w szeregu konferencji, jak również przeprowadzili łącznie 91 szkoleń w 64 instytucjach, w trakcie których przeszkolono 4 018 urzędników. Ponadto w OSK w Lucieniu organizowano warsztaty dla funkcjonariuszy Biura prowadzących szkolenia o tematyce antykorupcyjnej oraz dla trenerów wewnętrznych wybranych organów administracji publicznej.

WSPÓŁPRACA
MIĘDZYNARODOWA

CBA współpracuje z wieloma organizacjami międzynarodowymi i organami ścigania innych państw. Celem współpracy jest pogłębianie wiedzy dotyczącej zjawisk korupcyjnych, rozwiązań i instrumentów funkcjonujących zagranicą, wymiana najlepszych praktyk, jak również bieżąca wymiana informacji związana z działaniami operacyjnymi i śledczymi, prowadzonymi przez służby innych państw.

Centralne Biuro Antykorupcyjne kontynuowało współpracę z partnerami zagranicznymi oraz organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się walką z korupcją.

W maju, podczas wizyty delegacji Narodowego Antykorupcyjnego Biura Ukrainy (NABU), Szef CBA Ernest Bejda i Dyrektor NABU Artem Sytnyk podpisali porozumienie o współpracy. Otwiera ono drogę do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy służbami, jak również umożliwia udzielanie wsparcia ze strony CBA w zakresie szkoleń i pomocy technicznej dla nowo powstałej służby ukraińskiej.

Biuro zaangażowało się także w prace nad uruchomieniem Inicjatywy Antykorupcyjnej UE dla Ukrainy. Program, który ma być wdrażany przez MSZ Danii przy udziale organizacji rządowej DANIDA⁶, w głównej mierze realizowany będzie przez kraje bałtyckie, Polskę i Rumunię.

Funkcjonariusz CBA uczestniczył w warsztatach antykorupcyjnych NATO w Kijowie organizowanych dla służb granicznych, w trakcie których podzielił się doświadczeniami w zwalczaniu korupcji w Polsce, w tym we współpracy międzyresortowej.

Przedstawiciele Biura uczestniczyli w projekcie organizowanym przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) dla mołdawskiej służby antykorupcyjnej NAC, podczas którego wymieniano się doświadczeniami w zakresie prewencji i edukacji antykorupcyjnej, a strona polska zaprezentowała antykorupcyjną platformę e-learningową.

W 2016 r. CBA podejmowało działania mające na celu zacieśnienie współpracy nie tylko z Ukrainą czy Mołdawią, ale również Rumunią, Czarnogórą oraz Litwą.

Wraz z Federalnym Urzędem Administracyjnym w Kolonii, kontynuowano działania związane z realizacją projektu twinningowego dla Macedonii pn. *Support to efficient prevention and fight against corruption*, który przygotowuje ten kraj do przystąpienia do UE. Projekt zakończył się jesienią 2016 r., a raport końcowy podkreślił istotną rolę ekspertów z Centralnego Biura Antykorupcyjnego w sukcesie tej inicjatywy.

Zakończono także rozpoczęty w 2014 r. projekt antykorupcyjny, finansowany przy udziale środków programu pn. *Zapobieganie i Zwalczanie Przeszłości UE (ISEC)*, we współpracy z Federalnym Biurem Antykorupcyjnym Austrii (BAK), które było głównym beneficjentem projektu. CBA pełniło rolę współbeneficjenta, natomiast Europol był partnerem stowarzyszonym. Ogólną ideą przedsięwzięcia było promowanie i rozwijanie współpracy między organami ścigania, organizacjami antykorupcyjnymi i Europolem. W ramach projektu w 2016 r. Biuro zorganizowało m.in. spotkanie robocze podsumowujące fazę pilotażową dla 16 uczestników, którzy uzyskali dostęp do SIENA (Secure Information Exchange Network Application). W połowie października Zespół Projektowy CBA na czele z Zastępcą Szefa Grzegorzem Ocieczkiem, uczestniczył w konferencji zamykającej projekt w Wiedniu.

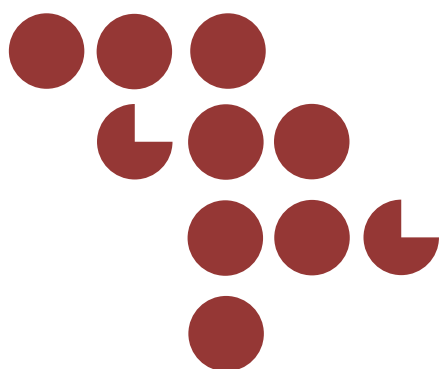
bezppośredni dostęp
do systemów
informacyjnych
Europolu

⁶ The Danish International Development Agency

W lutym 2016 r. w siedzibie CBA zorganizowano seminarium, podczas którego reprezentanci Biura Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przemocności (UNODC) zapoznali przedstawicieli polskich organów ścigania z narzędziami informatycznymi wypracowanymi w tej instytucji, ułatwiającymi analizę i sprawną wymianę informacji pomiędzy służbami.

Na wniosek OLAF spośród funkcjonariuszy Biura został wyłoniony kandydat, który wziął udział w selekcji na stanowisko oficera śledczego Urzędu. Funkcjonariuszka, która pozytywnie przeszła rekrutację, została oddelegowana do wykonywania zadań poza CBA.

W roku 2016 w 41 wyjazdach zagranicznych na konferencje, szkolenia i wizyty studyjne w Albanii, Austrii, Belgii, Bośni i Hercegowinie, Chorwacji, Czechach, Danii, Holandii, Francji, Macedonii, Mołdawii, Niemczech, Norwegii, RPA, Rumunii, Szwajcarii, USA, Wielkiej Brytanii oraz na Litwie, Łotwie, Słowacji, Ukrainie i Węgrzech uczestniczyło 86 funkcjonariuszy. Przygotowano także 22 wizyty partnerów zagranicznych w siedzibie Biura.

SPRAWY ORGANIZACYJNE

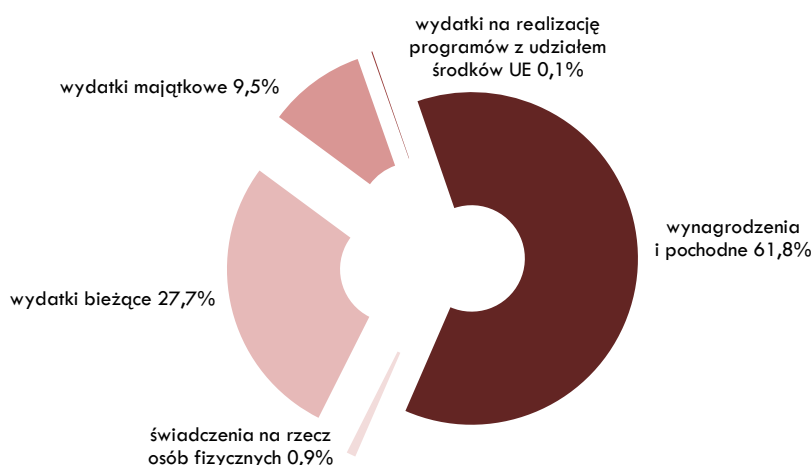
Działalność Centralnego Biura Antykorupcyjnego finansowana jest z budżetu państwa. CBA zatrudnia funkcjonariuszy i pracowników, wyspecjalizowanych w dziedzinach związanych z realizacją zadań służby.

Wykonanie budżetu

Plan wydatków budżetowych na 2016 r. przewidywał dla Centralnego Biura Antykorupcyjnego wydatki w wysokości 156,541 mln zł. Do 31 grudnia 2016 r. plan zrealizowany został w blisko 100%.

Największą część budżetu (61,8%) stanowiły wynagrodzenia wraz z uposażeniami i pochodnymi (w 2015 r. – 65,7%).

Struktura budżetu CBA

Struktura organizacyjna

W 2016 r. struktura organizacyjna CBA nie uległa zasadniczym zmianom. Zmodyfikowano natomiast organizację wewnętrzną części jednostek Biura, m.in. Departamentu Analiz, Departamentu Ochrony, Departamentu Postępowań Kontrolnych, Biura Prawnego czy Biura Logistyki.

Liczba funkcjonariuszy i pracowników cywilnych

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym zatrudnionych było 788 funkcjonariuszy oraz 140 pracowników cywilnych. Ogółem liczba zatrudnionych w stosunku do końca 2015 r. zwiększyła się o 48 osób.

W omawianym okresie z Biura odeszło 42 funkcjonariuszy (w tym 37 na emeryturę) oraz 10 pracowników. Do służby przyjęto 79 funkcjonariuszy i 30 pracowników.

W dalszym ciągu pracownicy stanowili zdecydowaną większość kadry jednostek wykonujących prace pomocnicze, takie jak obsługa logistyczna, finansowa czy kancelaryjna.

W 2016 r. do CBA wpłynęło 1 566 aplikacji od osób ubiegających się o pracę lub służbę. Postępowania kwalifikacyjne wszczęto wobec 735 wybranych kandydatów. Do końca 2016 r. zakończono pozytywnie 108 postępowań kwalifikacyjnych.

Szkolenia i doskonalenie zawodowe

W 2016 r. przeprowadzono 2 szkolenia podstawowe: pełne i uzupełniające, w których uczestniczyło łącznie 39 funkcjonariuszy. Zorganizowano także 205 szkoleń doskonalących, z czego 47 przeznaczonych było dla pracowników. W ich trakcie przeszkolono 1 208 funkcjonariuszy oraz 132 pracowników. W omawianym okresie nie przeprowadzono szkoleń specjalistycznych.

Ponadto zorganizowano 56 programowych szkoleń strzeleckich, w których uczestniczyło 284 funkcjonariuszy.

Funkcjonariusze i pracownicy CBA podnosili swoje kwalifikacje zawodowe także w trakcie studiów różnych stopni oraz aplikacji prawniczych. Zgodę Szefa CBA na dofinansowanie edukacji uzyskało 19 funkcjonariuszy i 1 pracownik.

Sytuacja logistyczna służby

Kontynuowano, trwające od 2012 r., poszukiwania nieruchomości na docelową siedzibę centrali Biura. Pod uwagę brano wiele wariantów – przede wszystkim pozyskanie w trwały zarząd, ale także najem, czy ewentualnie zakup na rynku komercyjnym. Ministerstwo Skarbu Państwa podtrzymało dotychczasowe stanowisko o braku w zasobie Skarbu Państwa nieruchomości spełniającej potrzeby powierzchniowe CBA. Brak jest także odpowiedniej nieruchomości w zasobach m.st. Warszawy. Negatywnie oceniono możliwości wykorzystania nieruchomości pozostających w dyspozycji innych służb i urzędów centralnych. Przeanalizowano także kilkadziesiąt ofert najmu dostępnych powierzchni biurowych – nie spełniały one jednak wymogów stawianych obiektom dla służb specjalnych.

Zakończono prace związane z dostosowaniem do potrzeb CBA obiektu przy ul. Gen. Andersa 46B w Białymstoku. Nowa siedziba białostockiej delegatury zaczęła funkcjonować w grudniu 2016 r. Wciąż trwają prace inwestycyjne mające poprawić sytuację lokalową delegatur w Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi, Rzeszowie, Wrocławiu, Poznaniu oraz wydziału zamiejscowego w Bydgoszczy.